

Facts & Figures

De arbeidsmarkt zorg en welzijn in Noord-Nederland

We zetten alle feiten en cijfers over de arbeidsmarkt in zorg en welzijn in het Noorden voor je op een rijtje.

Juli 2021

Stand van zaken

op de arbeidsmarkt in Noord-Nederland

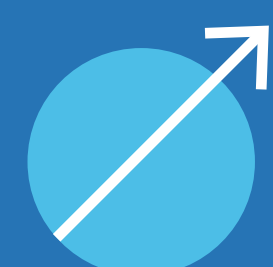
159.800

mensen werken in 2020 in zorg
en welzijn in Noord-Nederland

1 op de 5

mensen is werkzaam
in de sector

4.000

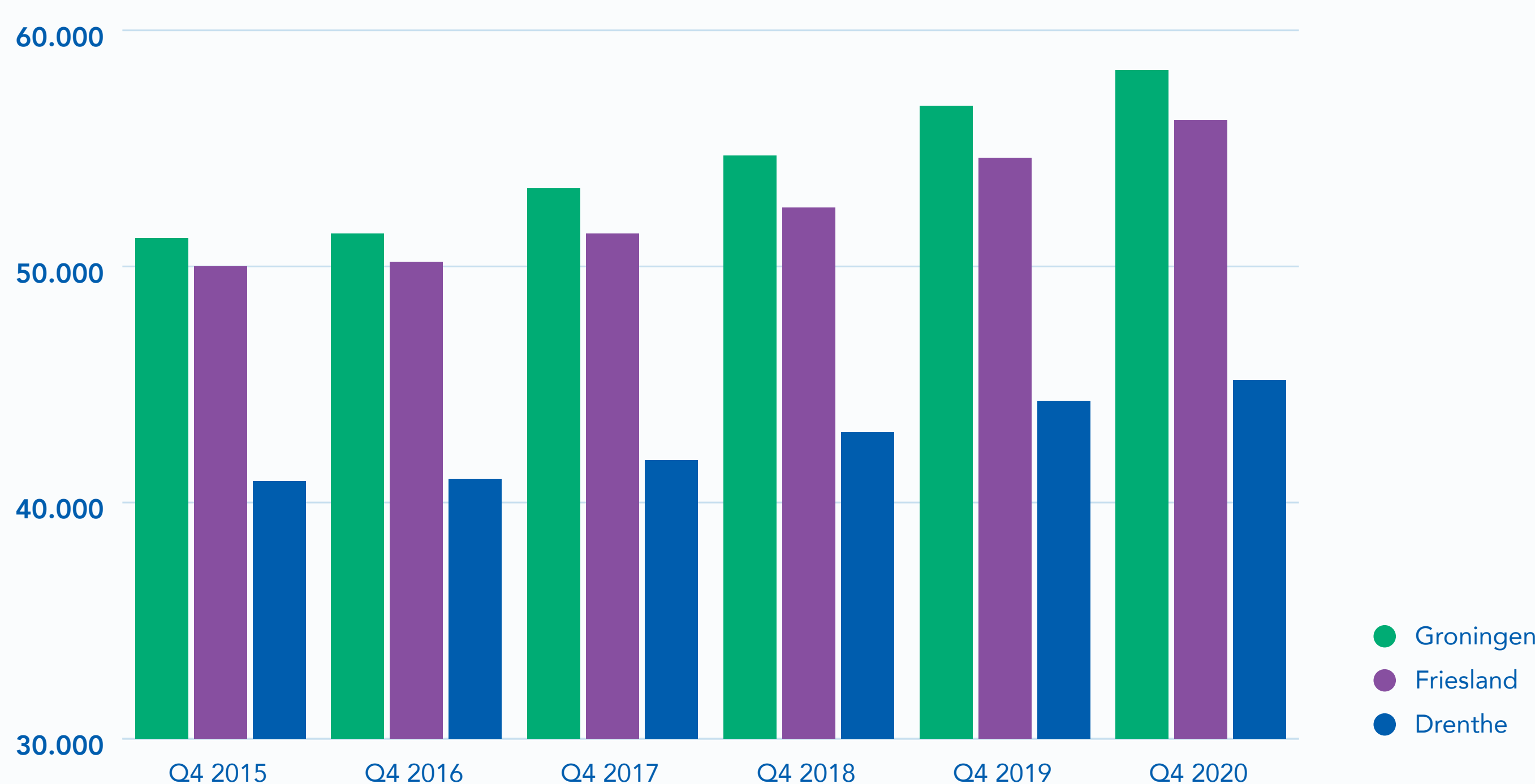
medewerkers meer ten
opzichte van Q4 2019

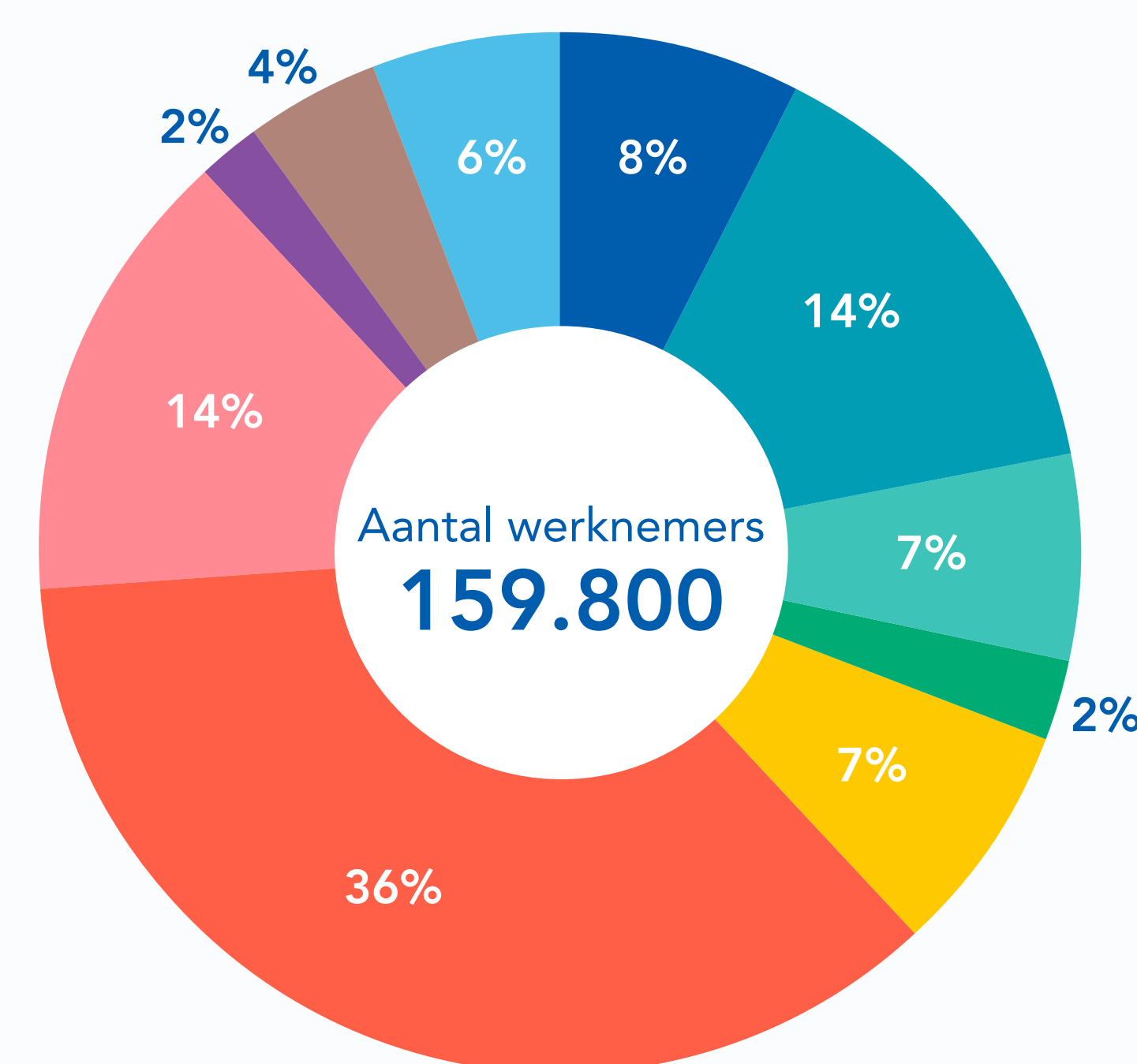
+2,6%

groei in medewerkers ten
opzichte van Q4 2019

De groei van het aantal werknemers in zorg en welzijn zet ook in 2020 door. Ruim 1 op de 5 medewerkers werkt in de sector (21,8%). Dit percentage ligt hoger dan in heel Nederland waar ruim 1 op de 6 medewerkers in zorg en welzijn werkt (17,4%). In Noord-Nederland werken de meeste medewerkers in de ouderenzorg, de ziekenhuizen en de gehandicaptenzorg. In Groningen en Friesland was de groei het grootst, in Drenthe was de stijging van het aantal banen het kleinst.

Ontwikkeling werknemers zorg en welzijn
Per provincie 2015 – 2020

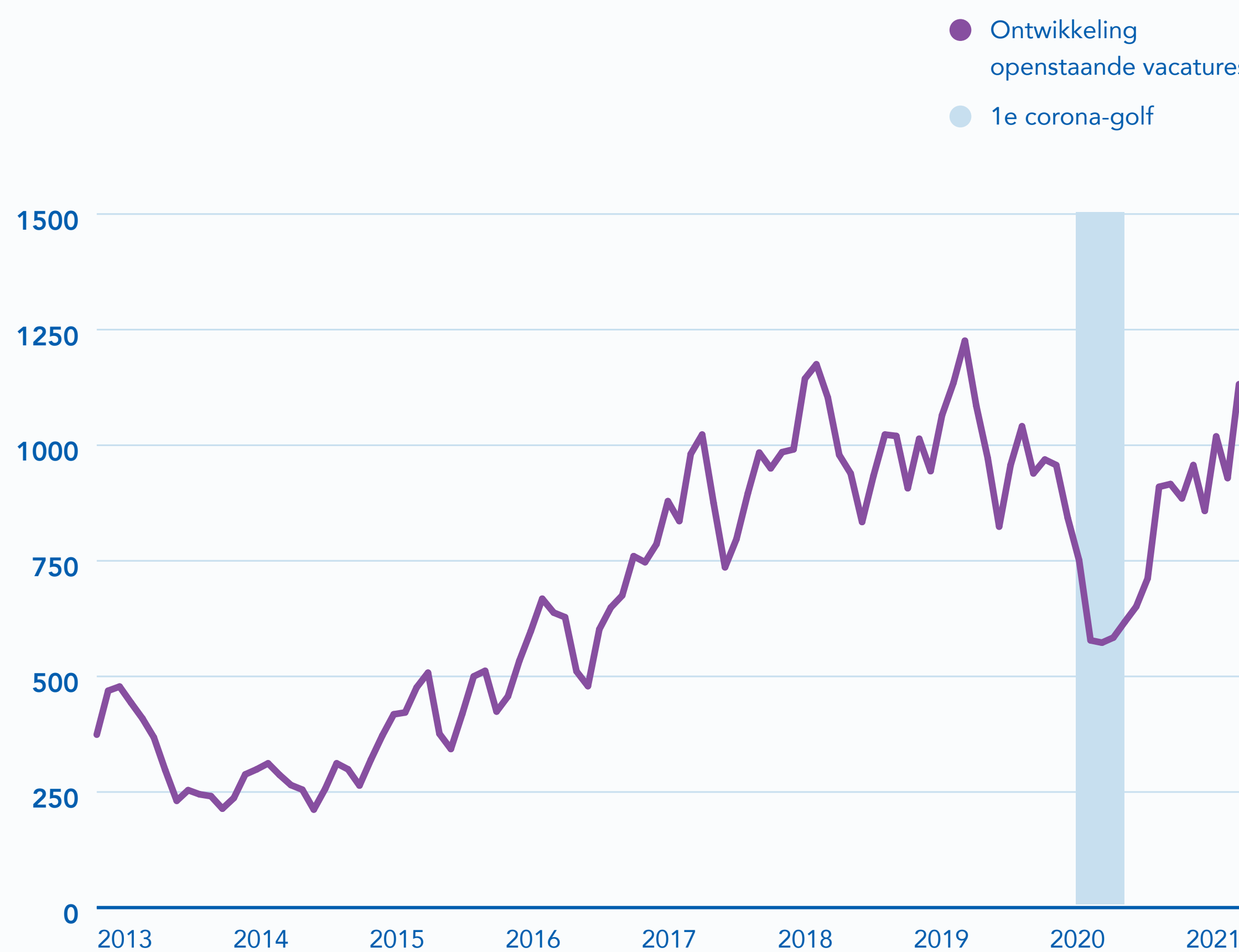

- Universitair medische centra **12.100**
- Ziekenhuizen en overige med. spec. zorg **23.000**
- Geestelijke gezondheidszorg **10.500**
- Huisartsen en gezondheidscentra **3.900**
- Overige zorg en welzijn **11.700**
- Verpleging, verzorging en thuiszorg **57.000**
- Gehandicaptenzorg **22.900**
- Jeugdzorg **3.100**
- Sociaal werk **6.500**
- Kinderopvang (incl. peuterspeelzaalwerk) **9.100**

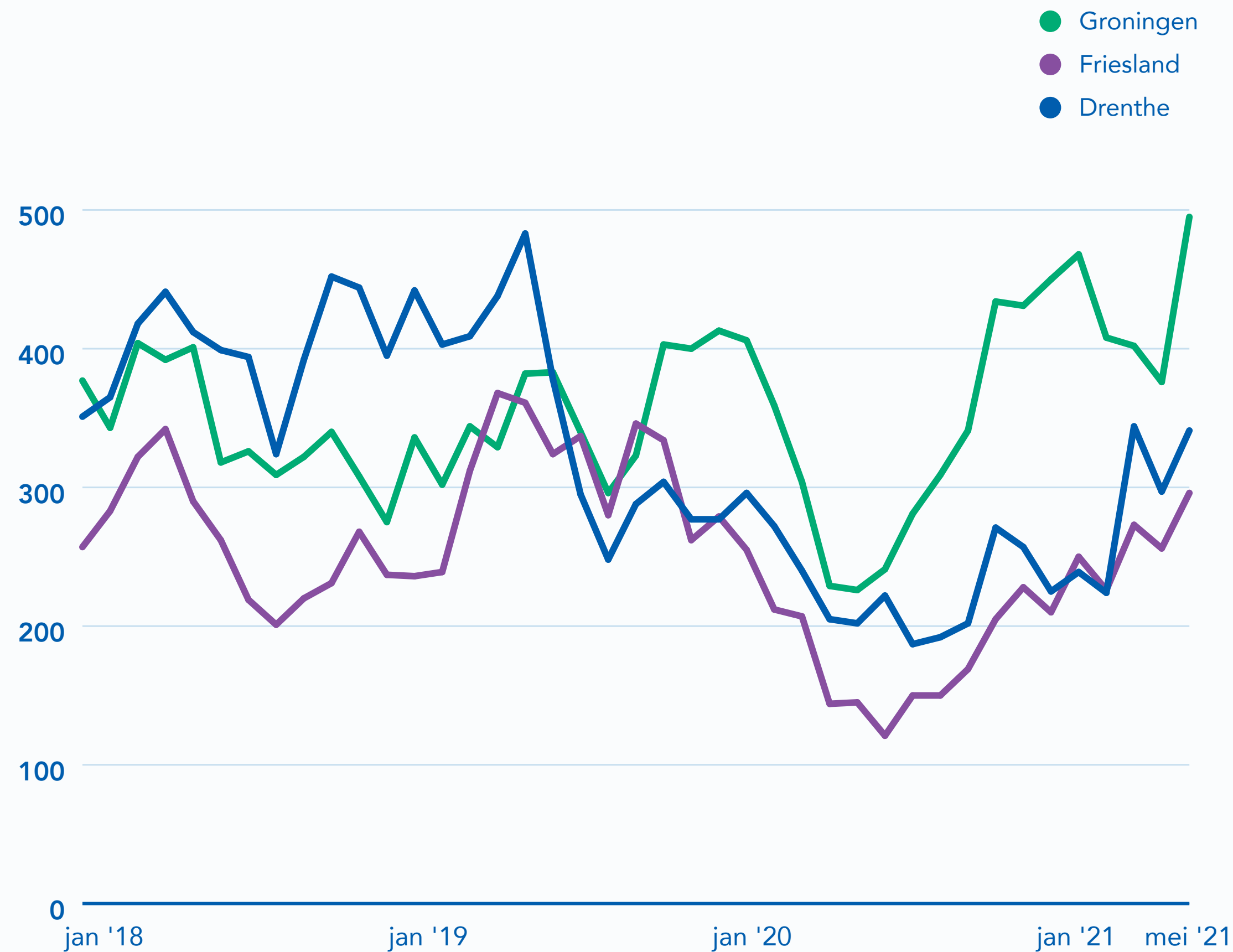
Werknemers zorg en welzijn naar branche
Noord-Nederland 2020

Herstel aantal vacatures na daling in eerste coronagolf

Tijdens de eerste coronagolf, neemt het aantal vacatures flink af. In de periode maart tot augustus 2020 zijn er 2.500 minder openstaande vacatures dan in 2019 (-40,5%). In mei 2020 zijn het er zelfs de helft minder dan een jaar eerder. Vanaf september 2020 zet het herstel weer in en aan het eind van het jaar ligt het aantal openstaande vacatures nog net iets onder het niveau van 2019. Deze trend zet door in 2021. Van januari tot en met april zijn er 3.763 openstaande vacatures te vinden op de website van ZorgpleinNoord. Dit zijn er 634 meer dan in dezelfde periode in 2020 (+20,3%), maar 395 minder dan in 2019 (-12,6%). 44% van de openstaande vacatures in deze periode zijn van organisaties in provincie Groningen, 29% in Drenthe en 27% in Friesland. Opvallend is dat het aantal vacatures in Groningen sneller herstelt dan in Drenthe en Friesland. Eind 2020 zijn er in Groningen zelfs meer vacatures dan een jaar eerder.

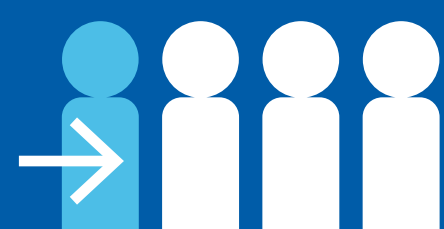

Openstaande vacatures zorg en welzijn
Noord-Nederland 2013–2021

Openstaande vacatures per provincie
Noord-Nederland 2018–2021

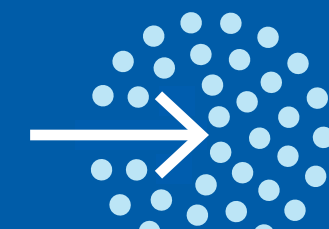
Mobiliteit van medewerkers

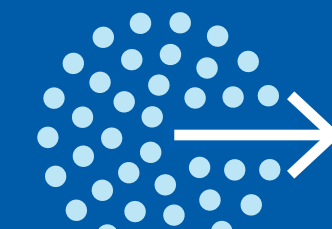
-6,8%
instroom 2020
ten opzichte van 2019

+2,1%
uitstroom 2020
ten opzichte van 2019

17.190
nieuwe werknemers
in de sector

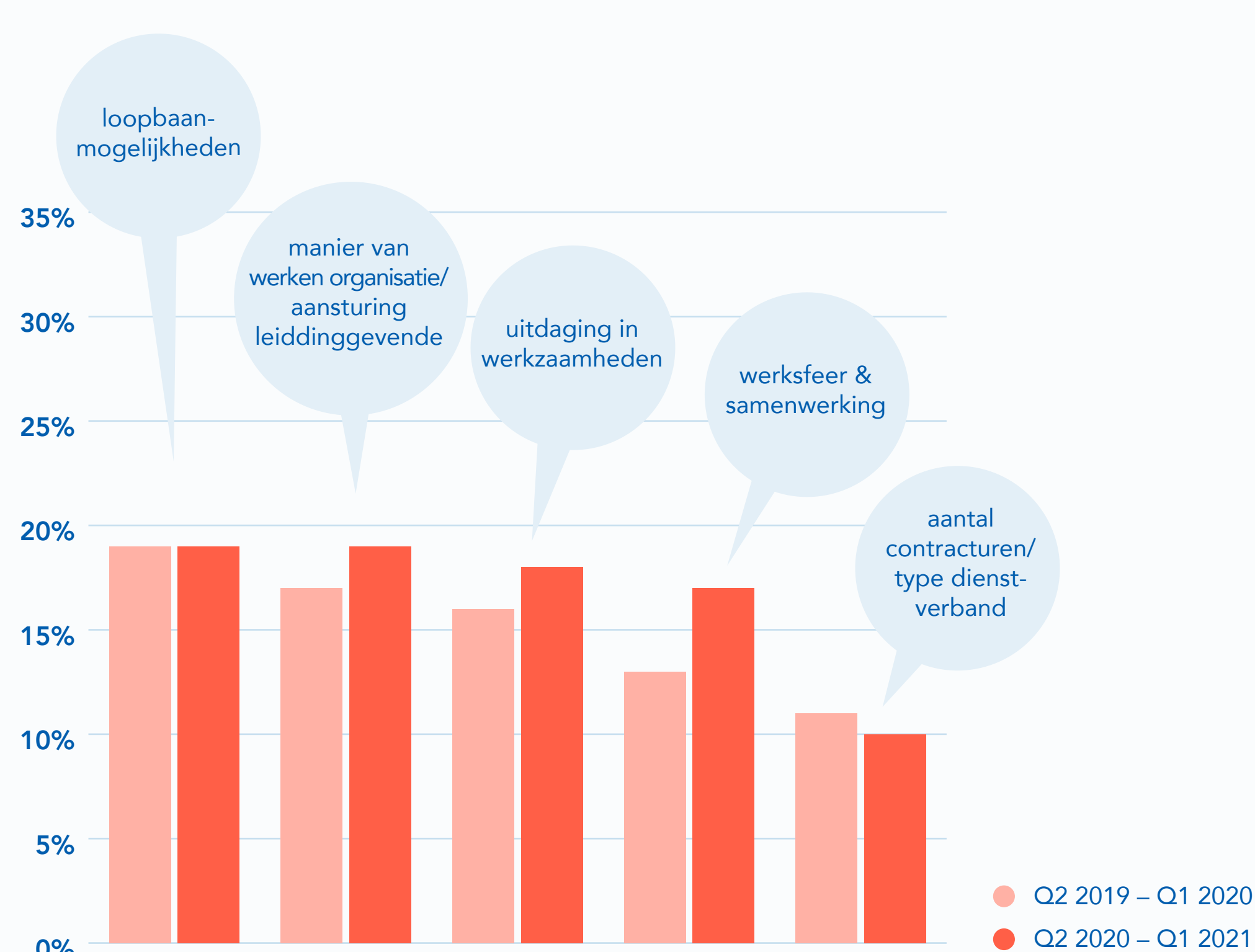
13.210
werknemers verlieten
de sector

Werkgelegenheid groeit in 2020 minder hard

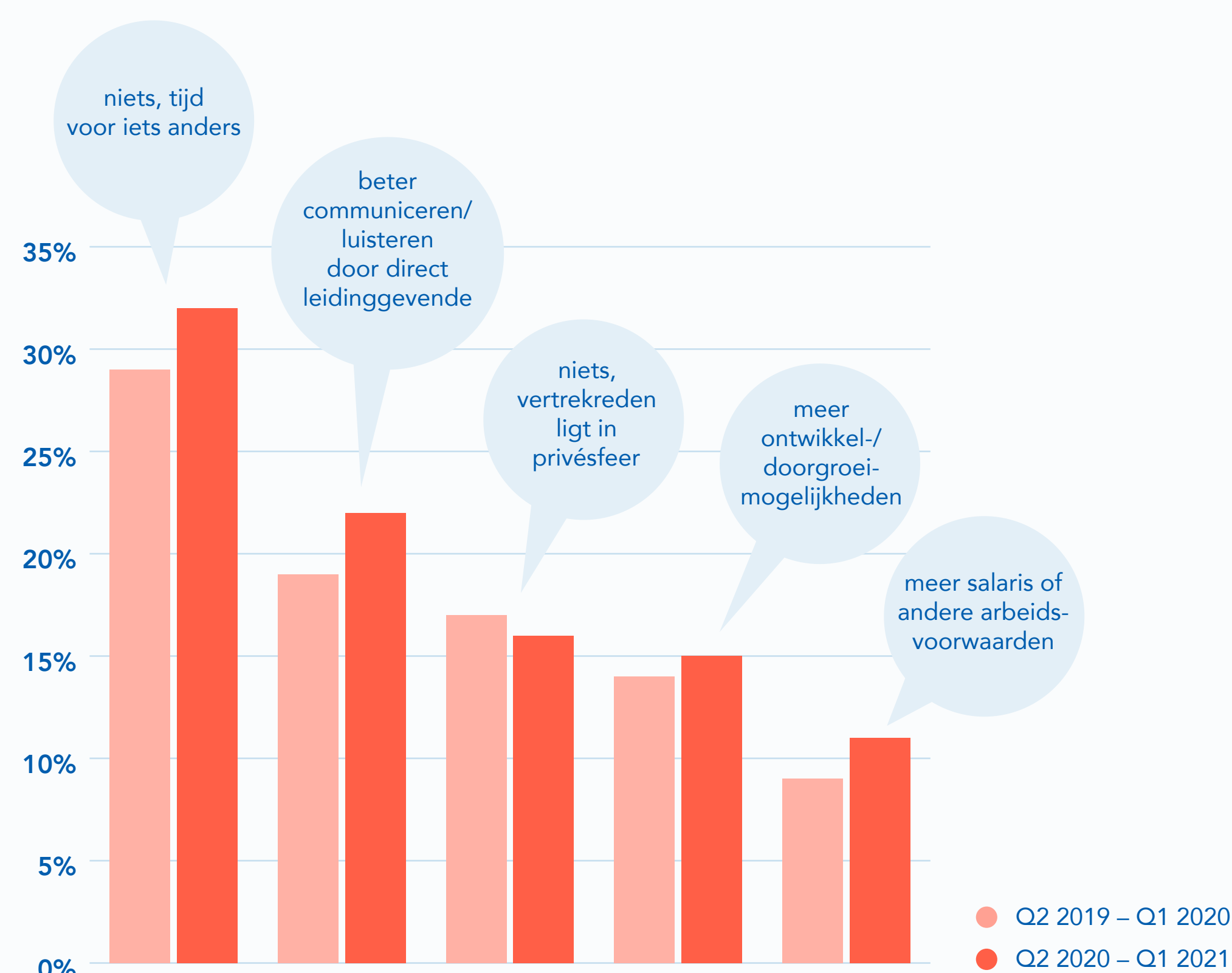
In 2020 stromen minder nieuwe medewerkers (-6,8%) in, terwijl de uitstroom uit de sector juist iets is toegenomen (+2,1%) ten opzichte van 2019. Met name de instroom van herintreders (-16,5%) en zij-instromers (-15,3%) is lager dan een jaar eerder.

Tussen het vierde kwartaal van 2019 en die van 2020:

- Verwelkomde de sector 17.190 nieuwe werknemers. Ruim 1 op de 10 medewerkers in zorg en welzijn was hiervoor nog niet werkzaam in de sector. In 2019 was ruim 1 op 9 medewerkers nieuw in de sector.
- 13.210 medewerkers verlieten de sector. Dat is 1 op de 12 medewerkers en vergelijkbaar met vorig jaar.

Top 5 belangrijkste vertrekredenen uitstroomonderzoek
cliëntgebonden personeel Noord-Nederland

Top 5 voorkomen vertrek uitstroomonderzoek
cliëntgebonden personeel Noord-Nederland

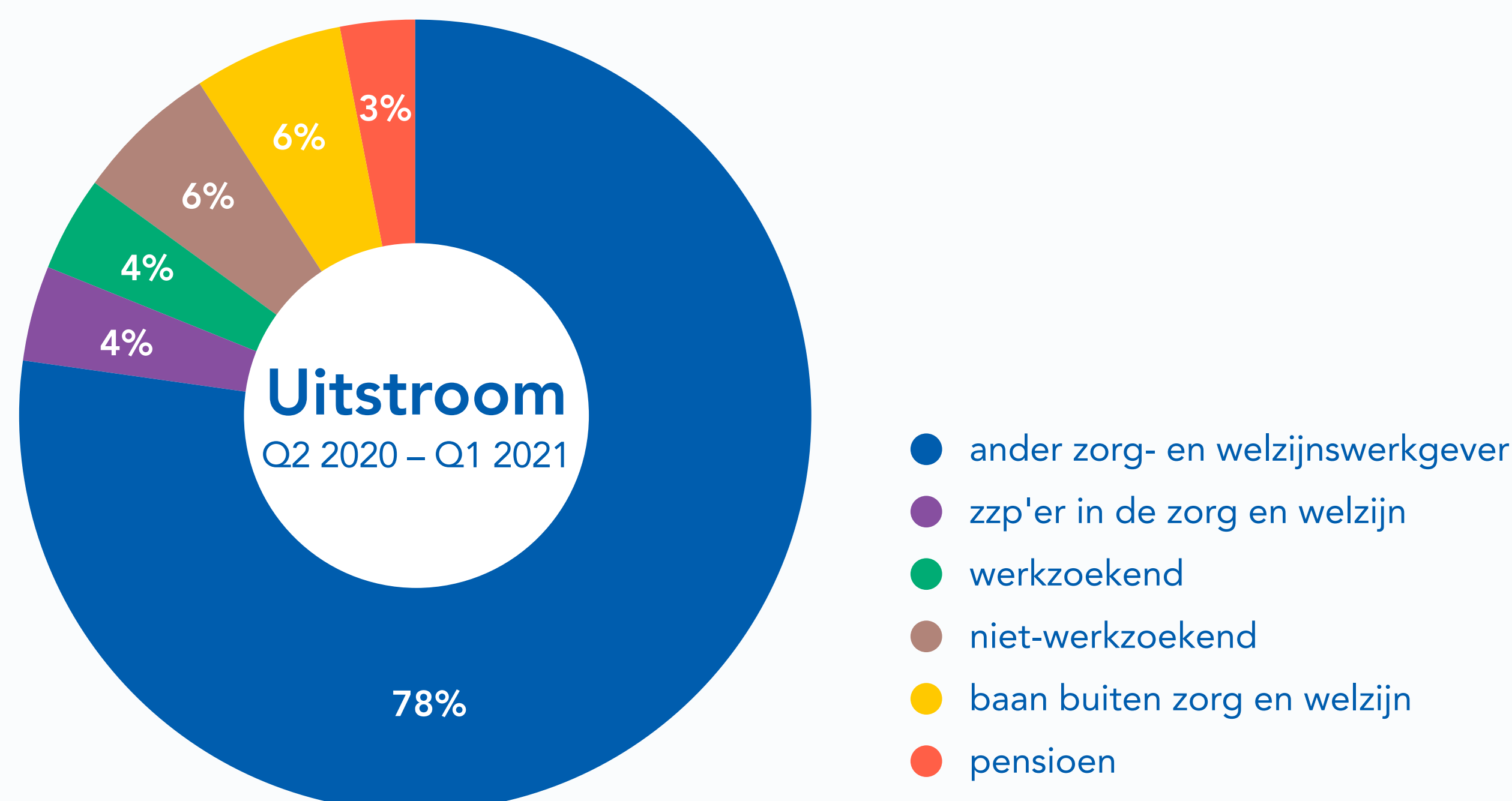
Waarom personeel de sector verlaat

In 2019 startte ZorgpleinNoord met [het doorlopend uitstroomonderzoek](#), waaraan 22 noordelijke zorg- en welzijnsorganisaties deelnemen. In de periode Q2 2020 en Q1 2021 vulden 517 medewerkers met een cliëntgebonden functie de vragenlijst in. Zij verlieten hun werkgever op eigen verzoek. Uit het onderzoek komt naar voren dat de vertrekredenen gedurende het coronajaar niet sterk zijn veranderd ten opzichte van een jaar eerder. Wat opvalt onder de drie grootste functiegroepen:

- Verzorgend personeel noemt de aansturing door leidinggevende, werksfeer en samenwerking het vaakst als vertrekredenen.
- Bij verplegend personeel wordt uitdaging in het werk het vaakst genoemd.
- Voor sociaal-agogisch personeel zijn loopbaan- en doorgroeimogelijkheden belangrijke vertrekredenen.

Coronacrisis leidt (nog) niet tot extra vertrek uit zorg en welzijn

Het overgrote deel van het zorg- en welzijnspersoneel (78%) gaat na vertrek weer aan de slag bij een andere werkgever in zorg en welzijn. Het aantal mensen dat een baan vond buiten de sector is zelfs afgenomen (van 10% naar 6%) ten opzichte van periode Q2 2019- Q1 2020.

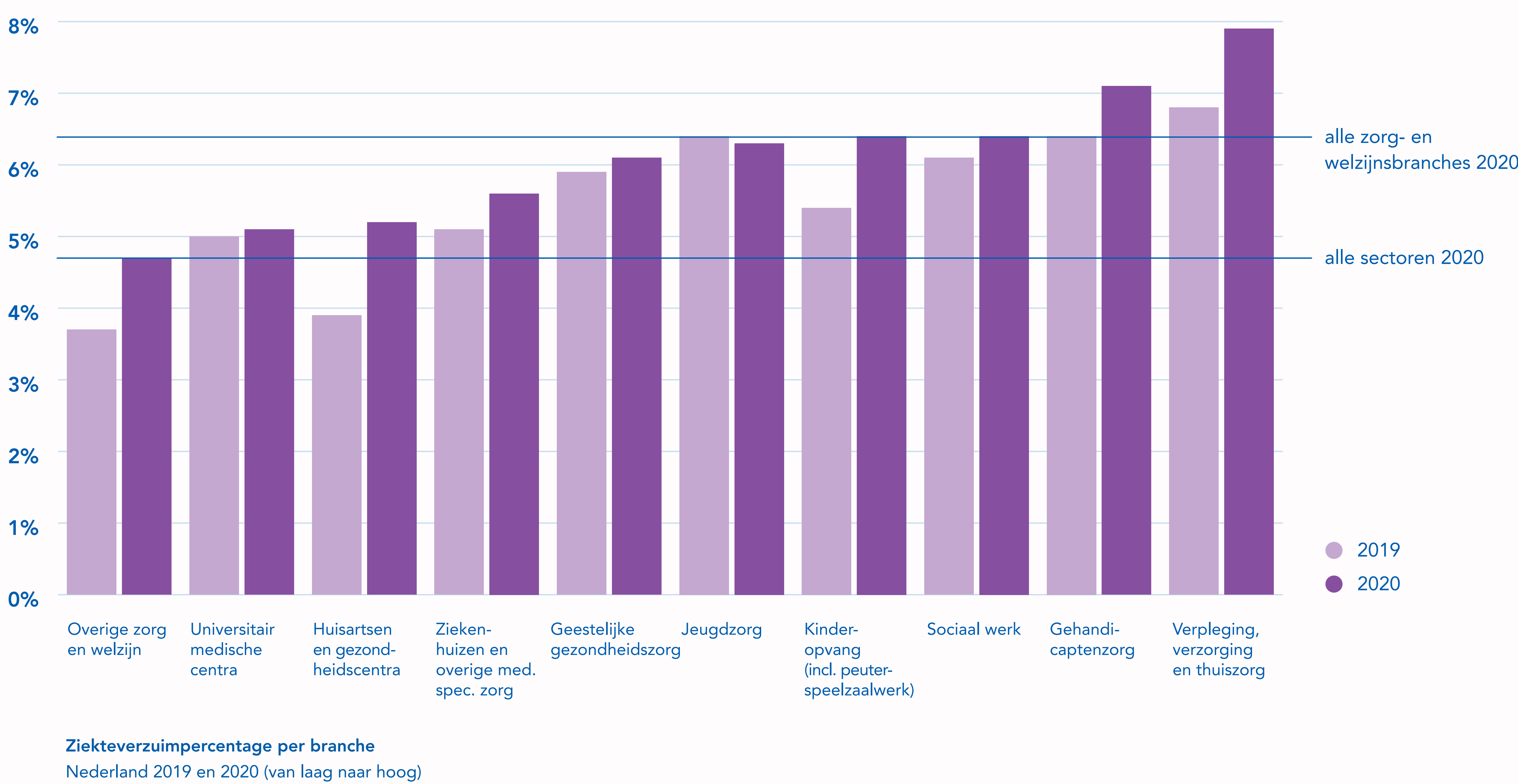
Waar gaan medewerkers met cliëntgebonden functie naartoe?
Uitstroomonderzoek Noord-Nederland

Arbeidsomstandigheden van medewerkers

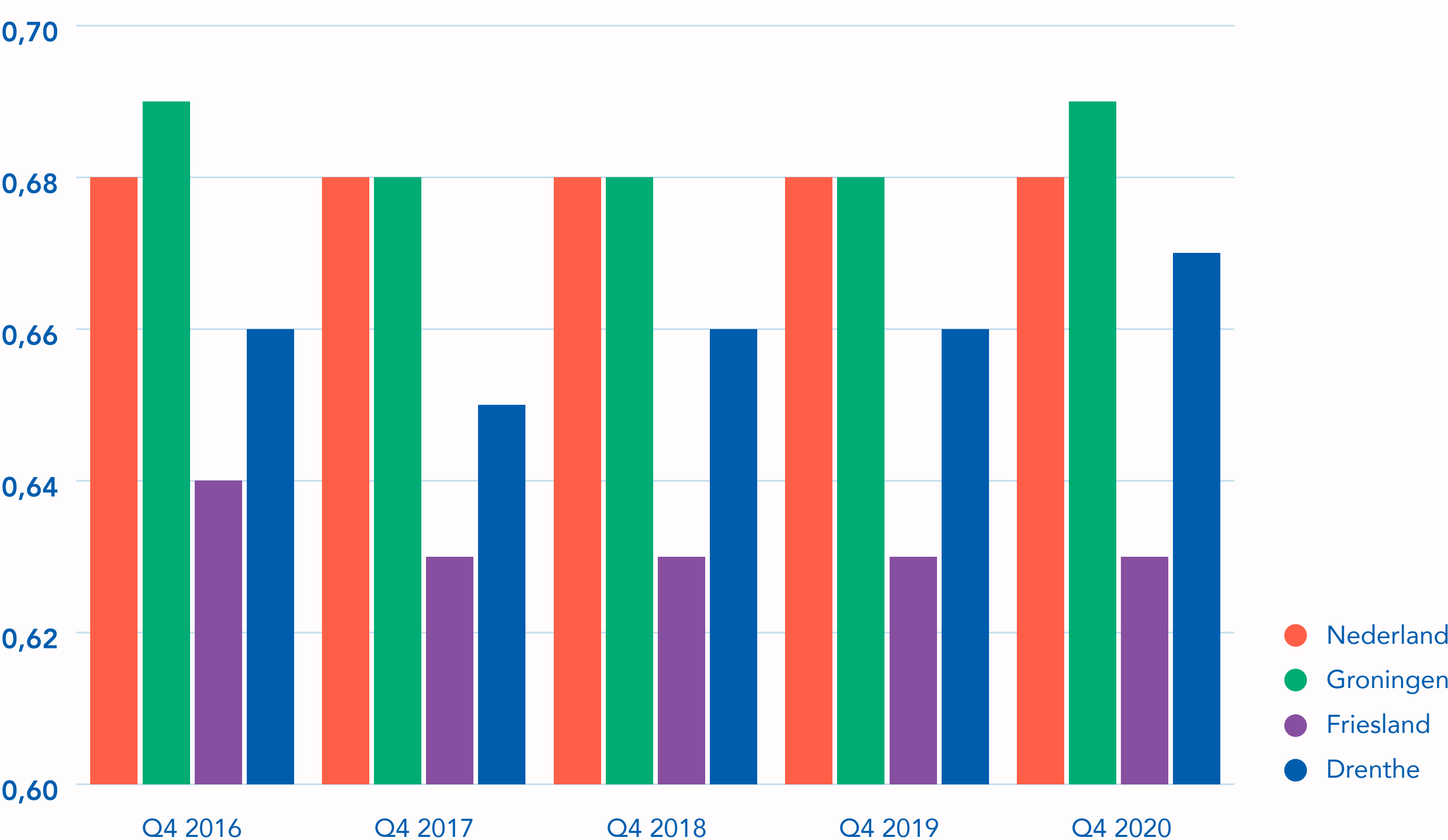
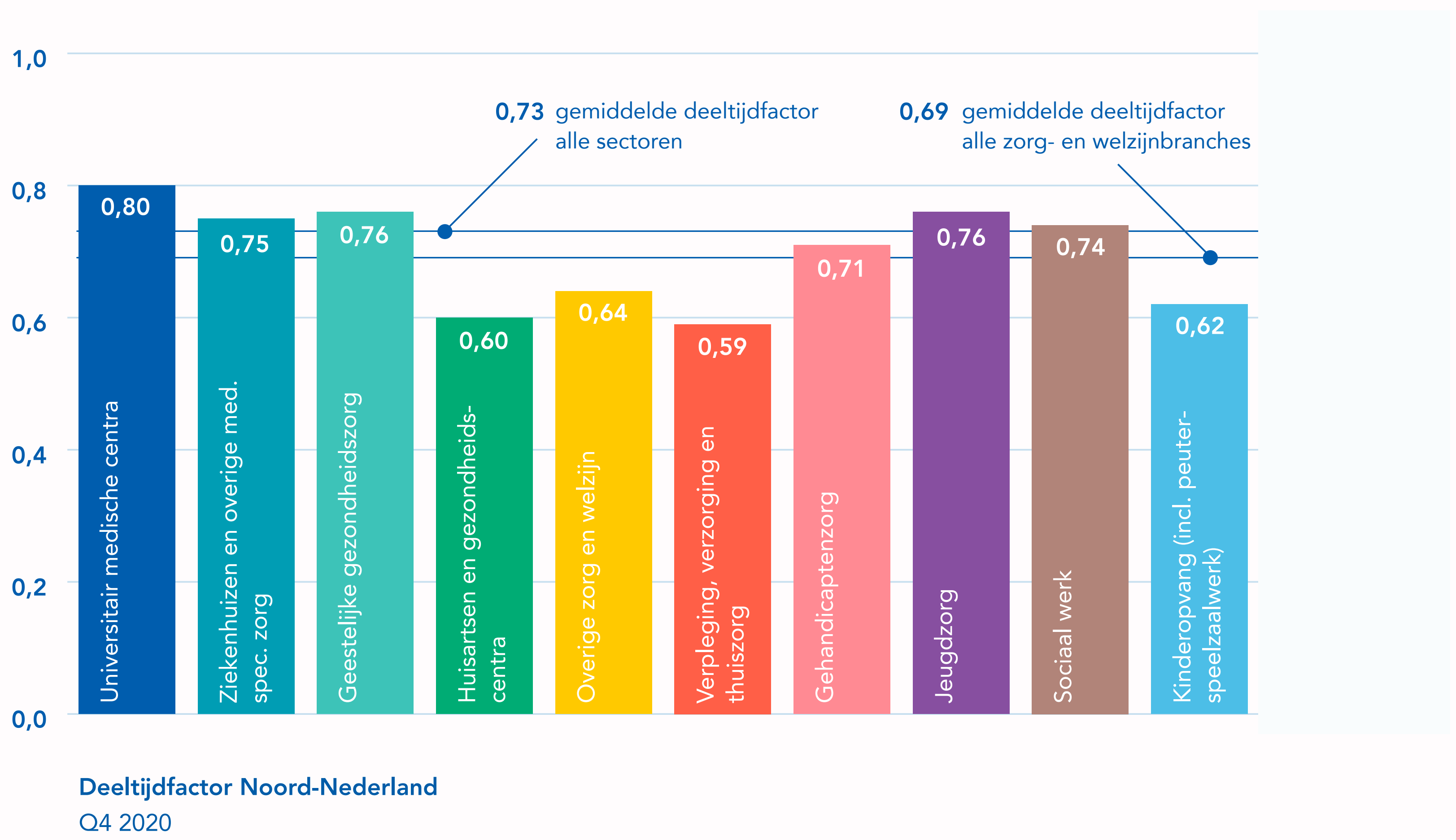
Groeiend ziekteverzuim

Het ziekteverzuim in zorg en welzijn neemt toe. In 2020 groeit het verzuim landelijk met 0,7% naar gemiddeld 6,4%. Het ziekteverzuim in de verpleging, verzorging en thuiszorg (7,9%) en gehandicaptenzorg (7,1%) ligt nog hoger. In de huisartsenzorg, ouderenzorg, kinderopvang en overige eerste lijnszorg nam het verzuim zelfs met 1% of meer toe in 2020. Voor de ggz, gehandicaptenzorg, vvt en ziekenhuizen (excl. umcg) zijn ook de provinciale verzuimcijfers beschikbaar van werkgevers aangesloten bij Vernet. Het verzuim in de noordelijke gehandicaptenzorg is met 7,8% in 2020 opvallend hoger dan in de rest van Nederland (Vernet: 7,0% en CBS: 7,1%).

Veel deeltijdcontracten in het Noorden

Het aantal uren dat werknemers in Noord-Nederland naar contract werken, is in 2020 toegenomen. In Groningen en Drenthe is er sprake van een toename en in provincie Friesland bleef het gemiddeld aantal uren gelijk. Ondanks de stijging, werken werknemers in Noord-Nederland gemiddeld genomen minder uren dan in de rest van Nederland. Opvallend is dat de gemiddelde deeltijdfactor in Friesland een stuk lager ligt. In de ouderenzorg en huisartsenzorg is de deeltijdfactor het laagst en in de branches universitair medische centra, jeugdzorg en de ggz het hoogst.

Toekomstverwachtingen

Arbeidsmarktprognose tot en met 2030

Personeelstekort
Groningen 2019–2030
van 1.400 naar
±6.600
medewerkers

Personeelstekort
Friesland 2019–2030
van 1.100 naar
±8.400
medewerkers

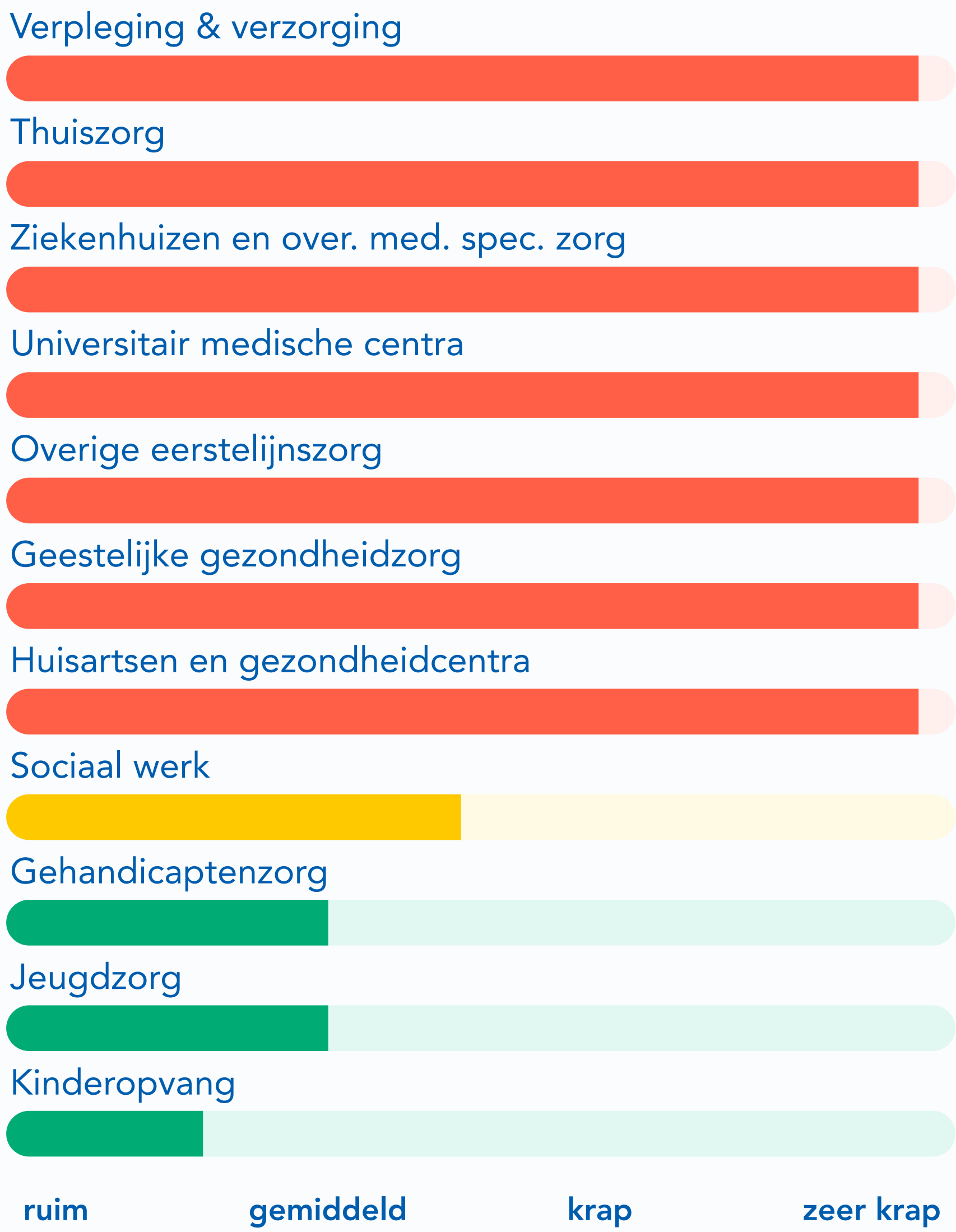
Personeelstekort
Drenthe 2019–2030
van 1.100 naar
±5.000
medewerkers

Oplopend personeelstekort verwacht door groeiend zorggebruik

De verwachting is dat het aantal werknemers in zorg en welzijn de komende jaren blijft groeien in Noord-Nederland. In 2030 werken er ongeveer 168.000 werknemers in de sector, 8% meer dan in 2019. Tegelijkertijd zet ook de vergrijzing en ontgroening in onze regio door. Hierdoor hebben we in 2030 te maken met een tekort van zo’n 20.000 medewerkers in Noord-Nederland.

Nog krappere arbeidsmarkt voor zorgbranches en -professionals

Het grootste personeelstekort wordt verwacht in de verpleeghuizen. Ook in de thuiszorg, ziekenhuizen, ggz en alle eerstelijnszorg loopt de personeelsschaarste verder op. Door de vergrijzing in Noord-Nederland neemt de vraag naar personeel voor de zorgbranches toe, terwijl het personeelsaanbod onder invloed van ontgroening tot stilstand komt. De top 5 van beroepen met de grootste personeelstekorten bestaat dan ook uit zorgberoepen. Voor de sociaal pedagogische functies wordt minder spanning op de noordelijke arbeidsmarkt verwacht.

Arbeidsmarktspanning per branche
Noord-Nederland 2030

Top 5 personeelstekorten
Noord-Nederland 2030

Demografie

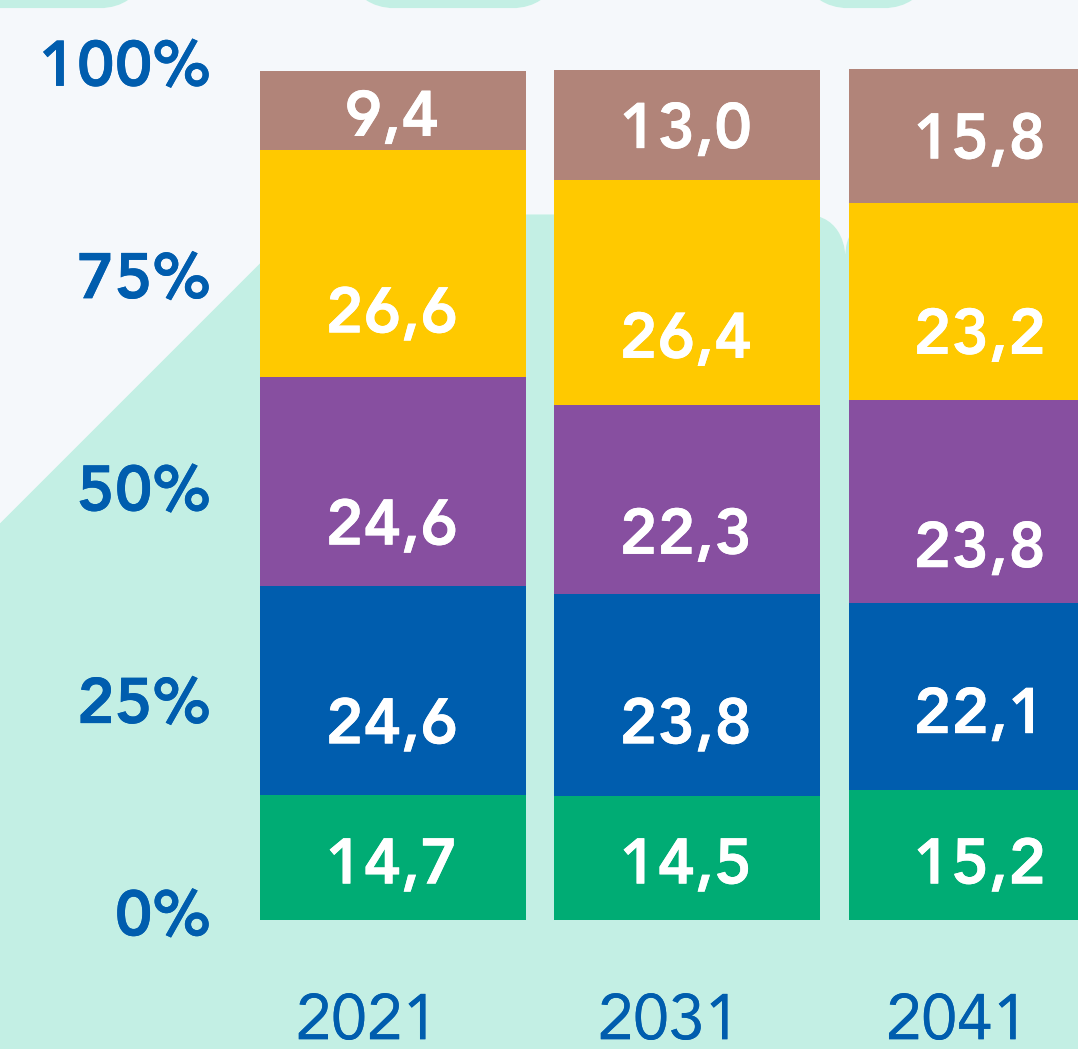
Ontgroening en vergrijzing Noord-Nederland

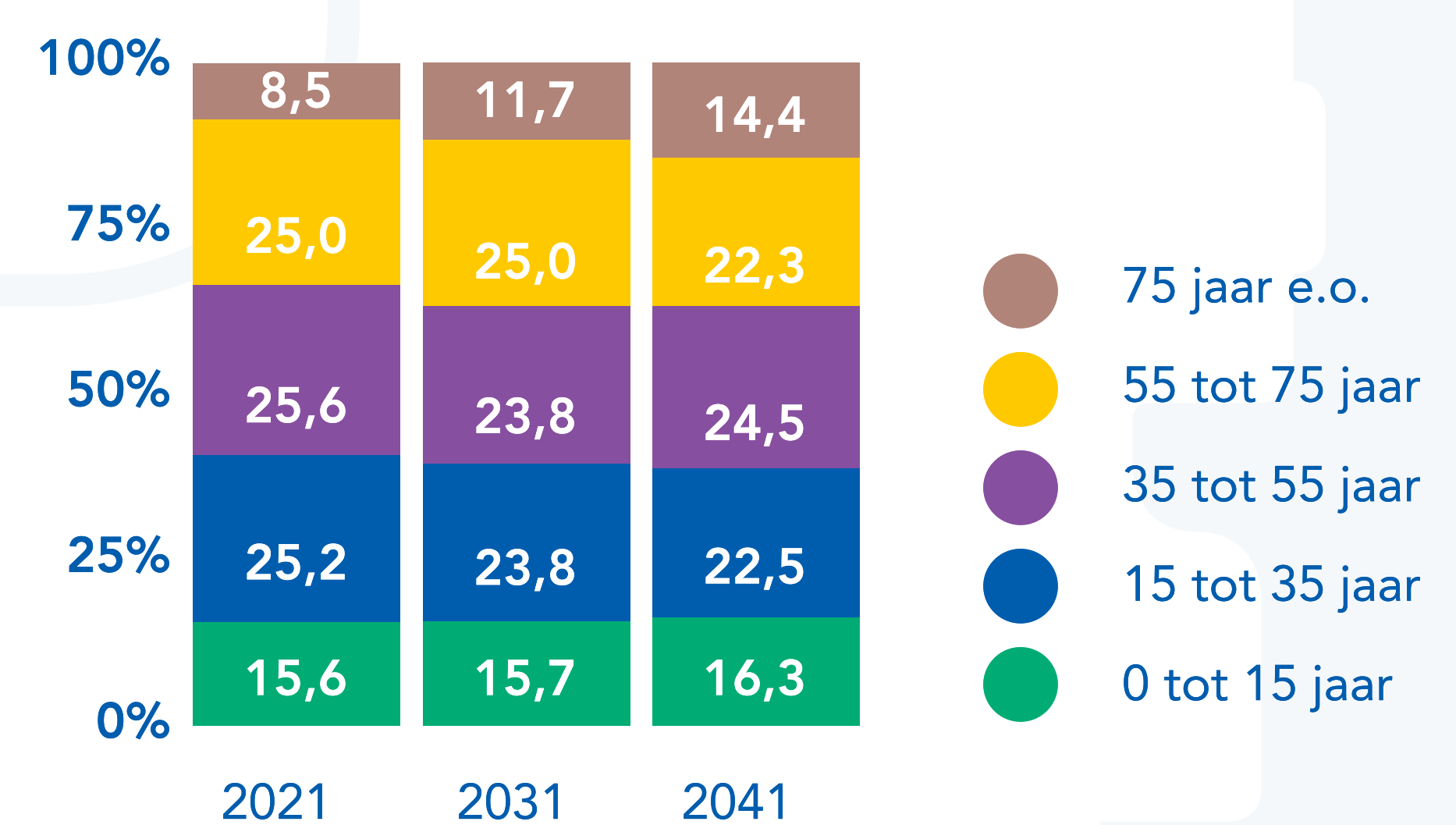
Potentiële beroepsbevolking neemt af

In de drie noordelijke provincies stijgt het aantal inwoners van 75 jaar of ouder, terwijl er in de toekomst waarschijnlijk minder potentiële zorgverleners beschikbaar zijn. Naast deze ontgroening en vergrijzing, staan we in het Noorden voor een extra uitdaging; in onze regio neemt de potentiële beroepsbevolking (15-75 jaar) ook nog veel sterker en eerder af dan in heel Nederland. De grootste uitdaging is om voldoende en goede zorg en ondersteuning te kunnen blijven bieden.

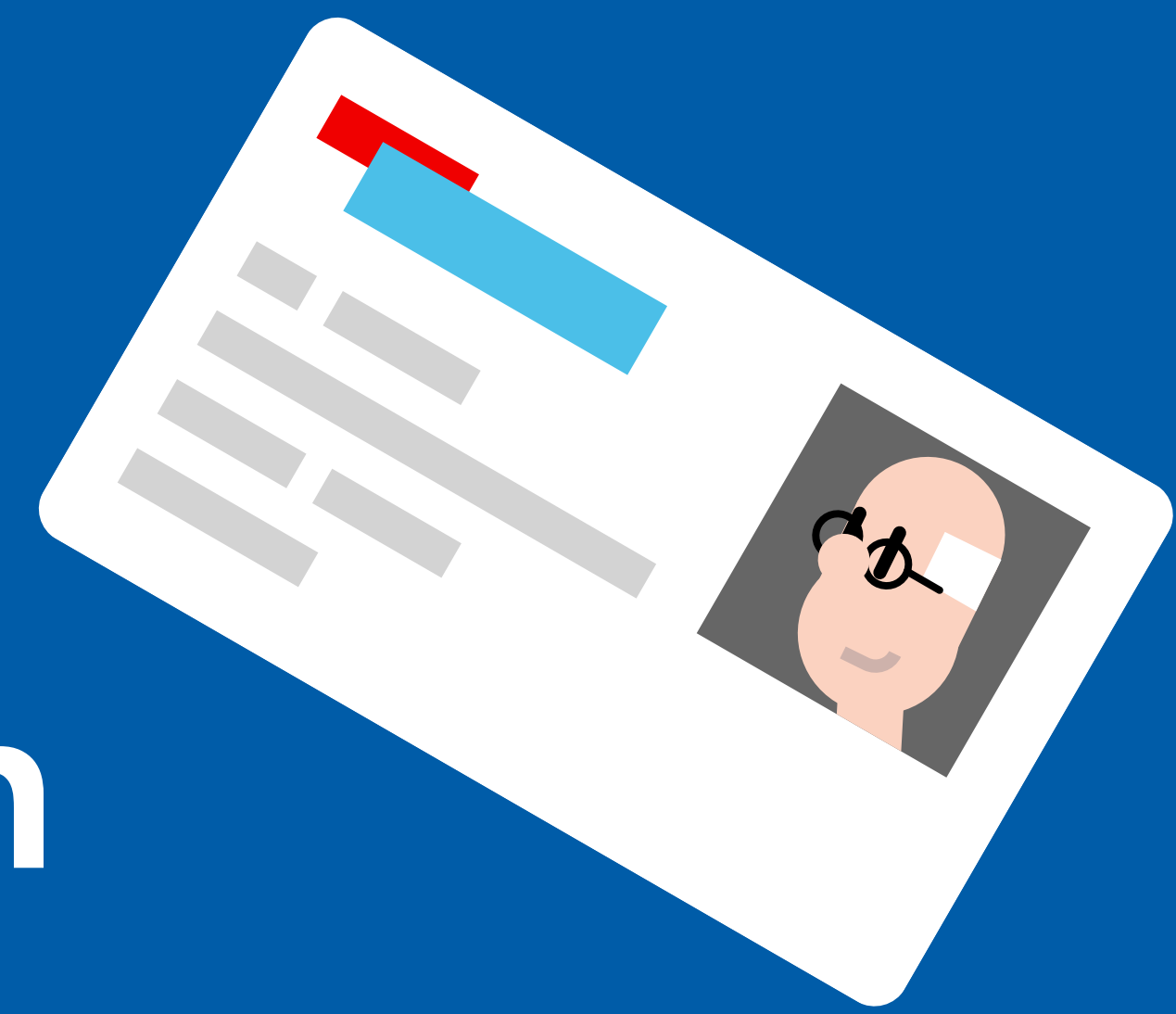
Noord-Nederland

Nederland

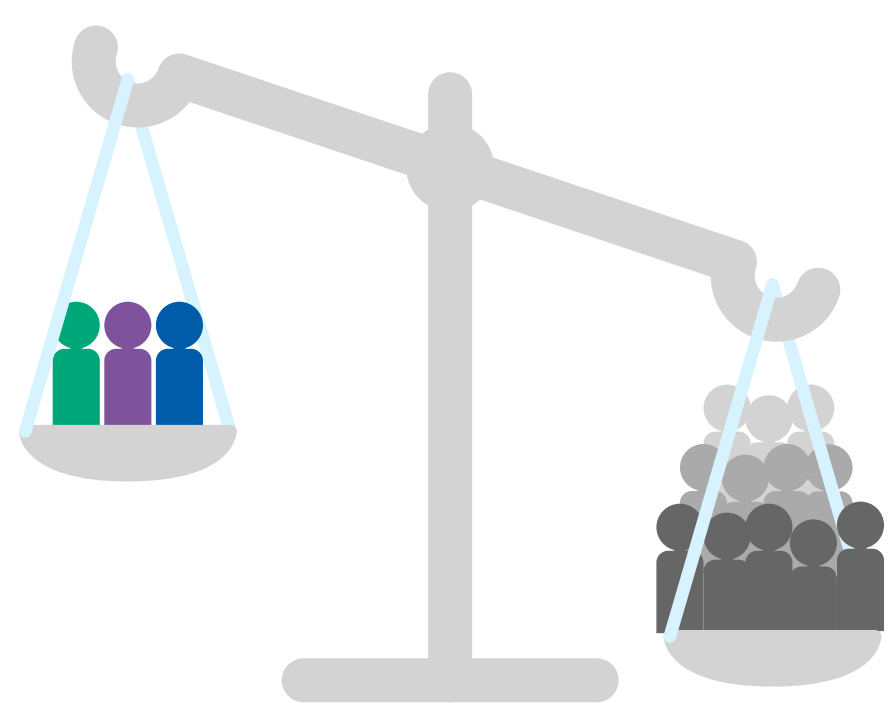

Bevolkingsprognose 2021-2041
Nederland & Noord-Nederland

Belangrijkste uitdagingen

personeel is cruciale factor

Er is sprake van ontgroening en vergrijzing. Het aantal mensen van 75 jaar of ouder stijgt de komende 20 jaar fors. De groep mensen met de grootste zorgvraag neemt enorm toe, terwijl het aantal mensen dat deze zorg kan verlenen, sterk afneemt. De cijfers laten zien dat er onvoldoende mensen zijn om goede, betaalbare en duurzame zorg en welzijn te kunnen blijven leveren in de komende jaren.

Om te zorgen voor goed en genoeg personeel voor de toekomst, zijn andere werkwijzen nodig om hetzelfde of een beter resultaat te behalen. Dit vraagt dat we samenwerken, tussen organisaties, in de keten en in de regio. En met aandacht voor behoud van personeel in zorg en welzijn.

De coronacrisis heeft ons laten zien dat het mogelijk is om samen én anders te werken. Maar we zijn er nog niet. De meeste oplossingen zijn nog niet bestendigd en doorgevoerd in de dagelijkse praktijk. De samenwerking was veelal pragmatisch en situationeel. En nog niet gericht op het regionaal aanpakken van de fundamentele arbeidsmarktproblemen. Laten we het goede behouden en dat samen oppakken!

ZorgpleinNoord levert ook in 2021 een bijdrage

Wij kennen de regio, de arbeidsmarktvraagstukken en hebben een breed netwerk. Wij verenigen ons als ZorgpleinNoord samen met de zorg- en welzijnsorganisaties om een positieve krachtige boodschap te verspreiden. Door anders te denken kunnen we zaken anders doen. ZorgpleinNoord is de host: de organisaties de hoofdrolspelers.

Bronnen

ABF Research

Centraal Bureau voor de Statistiek

Presearch

Vacaturewebsite ZorgpleinNoord

Vernet

Kijk voor actuele arbeidsmarktinformatie op de [website van ZorgpleinNoord](#).

@ 2021 Stichting ZorgpleinNoord

Deze Facts & Figures is met de grootste zorg samengesteld. Er kunnen echter geen rechten aan worden ontleend.

Publicatie van de informatie uit dit document is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Analyse

Karin Doornbos

Jort Voerman

Redactie

Wendy Koolhaas

Welmoed de Haan

Illustraties

Sebas van den Brink

Grafisch ontwerp

Rik Bakker